

(Hekayə)

Dünyaya gələndən eləcə rəngi qarayı, anası onu qara doğmuşdu. Gəlişiyələ dünyadakı ağılı -qaralı uşaqın sayını bir nəfər də çoxaltmışdı.

Bu o gün id ki, yaz fəzəcə açıldı. Ağaclar xırda-xırda turuncuqları, torpaq ximir-ximir qızır, kənddə-kəsəkdə adda-budda yaz çıçəkləri gözə dəyirdi.

Uşağı tutan qadın körpəni havada yelleyib, yanını şappıldadaraq üşülfə anasının qucağına qoydu:

-Qaradire... Qapqara, yupyumru uşaqdır, al əmizdir!

-Təki bəxti aq olsun! - anası üzündəki zəif təbəssümünü böyük uşağı qucağına alı, əzizlədi, siğalladı sonra nimdaş əsgiyə bükdü. Uşağıın əzizlənməyi, siğallanmağı burda-ca bitti. Sonralar onu siğallamaq, əzizləmək anasının heç yadına da düşmədi, daha doğrusu, başı qanşdı, vaxtı olmadı. Uşaq da adam balası kimi birdəfəlik başa düşdü ki, bu əzizlənmək, siğallanmaq filan nadisə onluq deyil, o da o biri bacı-qardaşlan kimi eləcə aralıqda böyüdü, irləndi, dəyişdi. Bir də baxıdlar həyat-bacada o tərəf-bu tərəf qəçir, toz-torpaqla oynayır. Uşağıın adı da elə xəstəxanada çağırıldıqları kimi Qara qaldı. İş elə getirdi ki, Qaranın sırsifatının qara olması bir yana, gözleri də yumşulanıb irləndi, hələ bu azmiş kimi üstdən 'it-dişləri' deyilən ikimərtəbəli dişləri də çıxdı. Düzdür, deyirdilər üstdən çıxan dişləri sim salmaqla, nə bilim neyləsə müalicə edib düzəltmək də olardı. Amma anasının vaxtı hardandı Qaranın dişləri ilə də maraqlansın?.. Gecə gündüz təkbaşına çalışıb dörd uşağı baxırdı. Əsas olan o id ki, uşaqın qanınları doysun, ac qalmaların, ac qalmalar necə olsa, böyükəcəklidər. Həm də anasına görə Qara elə əyri dişləriyle də şirindi, gözəgəlimiydi. Anası hərdənbir, vaxt tapanda, Qaranı hamama salıb üz-gözünü kisayla bərk-bərk sürərdi. Qara da tabii ki, ağarmazdı, sürütməkdən üz-gözü acışar, hirsənin anasının qolunu cimdikdəyər, bəzən sabunu-sabunu hamandan çıxıb kükçəye qaçardı.

Belece, Qara bir göz qırpmında böyüdü, küçəyə-bayra ayaq açıdı. Gün gəldi ki, evlərinin yanındakı dayanacaqda dayanıb köhne avtobusları izledi. Elə həmin gün də onun rəngsiz dünyasına sanki böyük bir fırça ilə rəngli boyā çəkdilər. Bəlkə də, heç çəkmedilər, dünyada həmin rənglər vardi, sadəcə uşaq həmin gün rəngləri duybən dərək etmeye başladı. Bir-dən-bire həvəsləndi, ürəyi üçündü, oturub saatlarla, günlərlə sürücülərə, tisbağa yerisi köhne avtobuslara tamaşa etdi. Sonra sürücülər Qaranı ora-bura buyurdular, siqaret, su dalınca dükana göndərdilər. İnsafı sürücülərdən biri "kışılık" edib bir gün onu avtobusun qabağında əyleşdi. Qara səmisiñlerden pul yıydı, qapını açıb bağladı. Axşam "insaflı" sürücü onun ovcuna bir neçə qepik basdı. O da sevinə-sevinə pulları anasına göstərdi. Anası razılıqla güllümsündü, onu sinesine sixib başını siğalladı. Qara dəha da ürekəndi, dünya gözündə böyüdü. Bir müddət sürücülərin yanında "malış" işlədi. Üzləri tüklü, yorğun sürücülər onunla məzələndilər, kefələri yuxarı olanda ərkələr sataşdırı, eşəbləşəndə onu söyüb hirsələri yartırdılar. Əvvəller Qara eşitdiyi söyüsləri havadaca tutub ürüyində özü bildiyi şekilde sürücülərin cavablarını verirdi. Həm də cavablarını ele verirdi ki, eşitselər yeddi qatlarından keçerdilər. Amma sonralar örvədi, fiki vermədi. Daha heç kimdən də küsüb incimədi, eləcə əyri dişlərini göstərib hirslədi. Getdikcə sürücülərin ərkə yerinə, zərafat yerinə çevrildi Qara. Üzü berkidi, daşlaşdı, bir də hiss elədi ki, elə daşlaşdı ki, heç ağlaya da bilmir. Uşaqlı-böyüklü, məqamı gələn kimi zirhazır ağlayan adamlara təccübələ baxdı. Başa düşdü ki, bu ağlamaq nə deyil-

len şeydirse, yerli-dibli onda yoxdur. Sanki o gözyaşı deyilən maye Qaranaya aid deyildi. Anası əminliklə bildirdi ki, əger Qara ağlasa, o gün göydən yere yekə-yekə daşlar yağacaq. Anasının sözlərinə əməlli-başlı inandı Qara.

Məktəb yaşı çatanda, daha doğrusu, yaşı iki il ötəndən sonra, anası ona ucuz, aq rəngli məktəbli köynəyi aldı. Qardaşının iki ölçü böyük olan şalvarının balağını qatlayıb əynine geyindirdi, sevina-sevina məktəbə apardı. Anasının üzündəki sevinci görüb Qara da sevinmek istədi, istədi hay-küyle, itələşə-itələşə sınıflarə doluşan uşaqlara qoşulsun, amma alınmadı. Buralar ona yad göründü, sanki ürəyinə pərçim edilmiş bir burğu onu aram-aram sixməja başladı. İlk dəfə hiss elədi ki, adamın içinde özündən başqa bir kəs də var ki, elini uzatdığı şeylərə mane olur, onu özündən azdırır. Belece, Qara

döndü, sol deyiləndə sağa döndü, bəzən əsgər yoldaşlarının lağ yerinə əvrildi. Qulluğunun yarısını komandirin heyətində heyət-baca işləri görmək, tikintidə fehəlik etmək birtəhər başa vurdu. Və nəhayət ki, yenidən öz sürücü dostlarının yanına dönüd.

Gün geldi Qara malisliqdan çıxıb sürücü oldu. Malis işlədiyi köhne marşrutların birini sürmeye başladı. Hətta, əsle getirdi ki, bir vaxt sürücülerin nağıl kimi danışdıqları o "levi" yerlərdə de defələrə oldu. Düzdür, yənə də sürücülerin zarafatına, lağlağsına tuş gelirdi, necə deyərlər, onlar üçün hələ yarı maliş, yarı sürücü idi. Amma Qara yənə də əvvələri Qaraydı, zarafatlardan incimirdi, taleyində narazı deyildi. Taleyi də böyük təl deyildi, ovuc içi kimiyydi. Ən uzaq istəyi sürücülük idi, ona da çatmışdı. Ola bilər, başqaları üçün müxtəlif istiqamətlərə uzanan böyük-böyük yollar

yaş gəlmədi ki, gəlmədi. Belece, yasa gelənlərin Qaranın gözlərində yaş görmək arzuları üreklerində qaldı.

Ailə-uşaq sahibi olandan sonra elə oldu ki, Qaranın sevgilisi de peyda oldu. Sevgilisi deyəndə bir az böyük alınır... Eləcə, üz-gözündən kəsibləq yağan, nimdaş geyimli, ariq, solğun benzili gənc qadındı. Səhərlər eyni dayanacaqda avtobusa minib harasa gedir, günbatanda geri qayırdı. Özü də həmişə Qaranın avtobusuna minir, eyni oturacaqda aylesir, gözlerini yola zilləyirdi. Qara da onun görkəməne baxıb kasib olduğunu hiss etmişdi, odur ki, qadından yolpulu almazdı. İş elə getirdi ki, Qara ehtiyac içinde yaşayan bu qadına el tutdu, hərənbin bazarlıq elədi, imkan olan da azdan-çoxdan ovçuna pul basdı, uşağına əyin-baş aldı. Uşaq da Qara yörəsdi, avtobusa minen kimi gəlib ərkələ yanında dayandı, ona sıfarişlər verdi. Qadın getdikcə onu ehtiyacın

günlaşdırır ard-arda düzməyə çalışdı. Qapıya dəyen ağır zərbədən masanın üstündəki qablar cingildədi. Qapı yay kimi bir neçə dəfə irəli gedib qayıtdı.

Gözləri qızarmış, boynunun damarları çıxmış, üzü tüklü bir kişi içəri girdi. Qara dərhal anladı ki, galən qadın keçmiş əridir. Özünü uğurlu üstündə yaxalanmış canı kimi hiss elədi. Doğrudur, qadının söylediyinə görə bu kişi çoxdan ondan ayrılmışdı, onunla əlaqəsi yoxdu, bir illik həbsdən sonra itibar halalarasa getmişdi. Amma nə qədər olmasa, yenə bu qadının üstündə adı vardi. Hiss elədi ki, inidəcə həngamə qopacaq! Açıq qapıya baxdı. Amma çıxıb qaçmaq da kisılıkdan deyildi.

Kişi birbaşa Qaranın üstüne gəldi:

-Ə, adama oxşamaz, sen mənim ailəmə sataşsan?

Qara qışıq yere qoydu, ažindəki loxmanı udub udqandı. Qulağının dibinə dəyen yumruqdan sendələsə de yixilmədi. Kişi onun cavabını gözlemeyib qadının üzərinə yeridi.

-Az, sen bunula mənə xəyanət edirsin? Elə hesab edirsin ki, çıxıb getmişəm, deməli ölmüşəm?! Da-ha qayitmayacam bu xarabaya?

Qadın kəkeledi. Kişi ona zərbələ bir sille çəkdi. Qadın səndələyib döşəməye yixildi. Sonra kişi elini cibinə apardı, parpar parıldayan biçağı çıxardı, qadının boğazına diredi.

"Öldürəcək, bu saat öldürücək!" Qaranın beynində ildirim süretilə bu fikir keçdi. Düşündü ki, qadını qorumaq lazımdır, nəsə etməlidir. Kişiin elində biçaq olmasayı, üstüne atılıb qolunu burardı. Amma indi bu mümkün deyildi, qeyri-ixtiyari etrafə boylandı. Əline zərbə vurmağa tutarlı bir şey keçmədi. Dəmir ayaqlı stulə gözü sataşdı, stulə qaldırıb arxadan kişiin başına çırçıdı. Kişiin başından qan açıldı, səndələyərək arxaya əyildi, elindəki biçaq yerə düşdü. Qara əyilib cəld biçağı götürdü, var gücüyle açıq qapıdan gölə atdı. Onsu da kişiin biçaq götürməyə heyələmədi, yerə serilib çabalayırdı.

Bir qədər keçmiş həyətdə polis maşını dayandı, ardında təcili yardım maşını qapının ağızında göründü. Evin ətrafına adamlar yığıldı. Danışq səsleri, hay-kü bir-birinə qarışdı. İki nefər polis işçisi Qaranın qolunu buraraq qandalladı, həyətdəki polis maşınınə təref apardı. Həyət çıxandan sonra Qaranın birlən-bire keyi açıldı.

Bir gün Qara bir zənbil bazarlıq elədi, bu dəfə zənbili dəha həvəsə doldurdu, bir neçə dəfə o əlinən-bu əlinə ötürüb gülümsündü, üzü-gözü işiqlandı. Dayanacaqda dolu zənbili qadının əlinə verdi:

-Apar eve, gözel bir süfrə aç, sizə gələcəm. Belə, gecəni də sizdə qaldım. Zənbili sevincənəcənə dəvət etdim.

Bir gün anası Qaranı özündən bir neçə yaş böyük qızla evləndirdi. Qız anasının qohumlarından və Qara qızı görərən qeti sekildə evləmekdə imtina etdi. Qızın üzü bir qədər uzunsovdu, onu görən kimi kəndde gördüyü at gəlib dayandı gözünün qarşısında. Həm də, qız çok kökdü, bir sözə, onun zövqündə deyildi. Amma anası da dərinmişdi:

-Əlin çörəyə çatıb, dəha evlənək vaxtdır! Bu gün sabah ölüb gedəcəm, bircə sən ortalıqda qalacaqsan! Özün də elə dənya gözəli deyilsən!

Anasının sözlərindən sonra Qara təsədüfi hallarda, yalnız xeyirə-şərə gedərənək baxıdı. Güzgүn qarşısında uzun-uzadı dayandı, özünə tamaşa etdi və nə fikirəsindən evlənməye razılıq verdi. Belece, gözünü yumub açıq qızı Qaranın evinə getirdilər. Anası da elə özünən dediyi kimi, az keçmiş dünyadan köcdü. Ölümüyle Qaranı bir qədər çıxılmaza da saldı. Anasının yaşında hamı hönkürüb ağlayarkən Qara nə illah elədise gözündən yaş gəlmədi. Yasa gələnlərin gözlərini ona zillədi, amma alınmadı, o bir dəmələ su gözünü yaşartmadı ki, yaşırtmadı. Olan-olmazları, pis hadisələri kino lenti kimi bəyindən o tərəf-bu tərəfə fırlatdı, anası ilə bağlı xatirələri ni çək-çəvir etdi, amma gözündən

vardı. Amma Qara üçün dünyanın burdan o tərəfi bağlı qutu idi.

Bir gün anası Qaranı özündən bir neçə yaş böyük qızla evləndirdi. Qızın əlinə ölüb gülümsündü, üzü-gözü işiqlandı. Yer-göy işin içindəydi. Güneşin nə vecinəydi Qara adlı adam var, yoxsa yox! Deyəsən, heç qoca dünyanın da vecinə deyildi, dünya o tərəf-bu tərəfə o qədər Qalaralar ötmüşdü ki...

Qara ömründə ilk dəfəydi günəşin belə yaxından duyurdu, ona xeyli təmaşa elədi.

Sonra gözləri həyətin küncündə aqaca səyəkənəb ağlayan qadına sətaşdı. Dünyanın, gürəşin vecinəda, Qaranın vəzifəti qadının vecinəydi, özü də lap çox vecinəydi! Qadın çiyinini çəkə-çəkə ağlayırdı, çiyindən, kürəyindən bədbəxtlik yaşındı. Qaraya elə gəldi ki, qadının çiyinə, əlləri, üz-gözü elə anadangəlmə bədbəxtidir. Lap elə bədbəxtliyin həyəkəlidir qadın! Deyəsən, heç o özü də xosbəxt deyildi axı..

Qara hiss elədi ki, tüklü üzündən aşağı na işa yuvarlanır, üzünü qırdıqılar. Əlini üzüna apardı, əli işləndi. Baş verən hadisəyə özü də inanmadı. Qara ağlayırdı, ömründə ilk dəfə ağlayırdı, gözlərindən aşağı yaş süzüldü.

Amma göydən daş yağmirdı, anasının dediyi o daş məsələsi yoxuydu!

Anası Qaranı aldatmışdı...

Narinqül Nadir

Qara

Səhifəni hazırladı: Tural Turan